

במתנה

דפיו זהב

על מה שבזר זכשין

הרבנית ימימה מזרחי

בעריכת יקרת פרידמן

גיליון 226

פרשת במדבר ✦ כ"ד באייר ה'תשע"ט (5/2019)

קווים לדמותה של התקווה

כמו שמדבר לנוכח לא על ידי שליח, כי הוא קו, התקווה, הבוקע ונוקב ועולה עד ה' ממש.

יש קו ישר ממך אליו, שזה קו של האנשים שלא נשאר להם במה להיאחז. הם במדבר הגדול והנורא.

ועכשיו אני רוצה לדבר על השוואה משגעת, ואל תעזבו אותי, בין "קו" לבין "עיגול". הרמח"ל כותב: **הקיווי הוא קו המשפט, מה שאין כן העגול - שהוא דבר סתום מכל צד. וזה "לישועתך קיויתי" - לעשות קוים.** הקו הוא ערוץ פתוח, בניגוד לעיגול.

אנחנו פוגשות בחומש במדבר אישה מיואשת, נעמי, אבד לה הכל, היא הגיעה למדבר חייה. ומה היא אומרת לשתי הכלות שלה? "לכו ממני, כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרתי - יש לי תקוה? גם הייתי הלילה לאיש? וגם ילדתי בניס? הלהן תשברנה עד אשר יגדלו? הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש?"³ עד מתי נסתובב סביב הזנב של עצמנו במעגלים?

היא אומרת: "אפילו אם היתה לי תקוה, ואין לי יותר תקוה, אני לא רוצה שאתן תעגנה". מה פירוש "תעגנה"? אומר רש"י: כמו חוני המעגל שעג עיגול ועמד בתוכו ואמר: "ה' אני כלוא, אני לא יודע מה לעשות"⁴.

נעמי משווה בין התקווה שכבר אבדה ממנה ("אין לי אפילו קו ישיר יותר לריבונו של עולם"), לבין העגינות הזו, שנשים רבות כל כך מרגישות. "אני עגה עוגה, להראות לך ריבונו של עולם, אני לא מצליחה לצאת מהעיגול הזה. אני כל כך כלואה"⁵. ודווקא עכשיו, אומרת פרשת במדבר, את תקבלי כזאת תורה, את תקבלי כאלה דגלים מהממים שיכונו אותך לשליחותך, את תקבלי כזאת

יהיו בחירות חוזרות? לא יהיו? אנחנו בדיוק בהקשר הזה, בחומש במדבר, בפרשת במדבר, ואתה זרוק באמצע שומקום ואנשים מחפשים פתרונות, מחפשים מנהיגות במדבר בגדול הזה: "אולי נמליך עגל? אולי..." והקב"ה אומר: "תקשיבו. כשהכל נראה כמו מדבר - אני מרוקן אתכם מהכל ולא משאיר לכם כיוון של פעולה - זה אולי כדי שסופסוף תרימו עיניים לשמים ותגידו: 'לישועתך קיויתי'!"¹

בעצם, המדבריות הזאת, הריק הזה, אומרים לך: תפסיקי לדבר כל כך הרבה ולפרשן כל כך הרבה. היי מדבר. פתאום את תקבלי לתוכך דיברות של משהו אחר. פתאום תוכלי להקשיב למה שהקב"ה רוצה.

כתוב בהפטרה של פרשת במדבר: "לכן הנה אנכי מפתיה והלכתיה המדבר [...] ונתתי לה את כרמיה משם ואת עמק עכור לפתח תקוה [...] והיה ביום ההוא, נאם ה', תקראי 'איש' ולא תקראי לי עוד 'בעלי'".² במילים אחרות, אומר הקב"ה, אני רוצה לקחת אותך למקום ריק, ללא כיוון, כדי שתשתתקי קצת ואז יקרה לך הדבר המהמם הזה שנקרא "תקווה"; ונתתי לה משם - תקוה.

השבוע היארציית של אחד מגדולי ההוגים היהודיים, הרמח"ל, רבי משה חיים לוצאטו. במאמר נפלא שלו, "דרוש בענין הקיווי", הוא כותב כך:

"לישועתך קיויתי" - ראשית הבריאה בתקוה, שכל התחתונים מצפים לשפעת עליונים על ידי תפלה או שיר.

חשבת פעם למה אנחנו דור מכור למוזיקה או לשירים? כי אנחנו עומדים פה למטה, בהסתר פנים, ופתאום המוזיקה נותנת לנו איזושהי תקווה, איזושהי הרמת ראש מעל היומיום.

וכל המקוה, תפלתו עולה בלי אמצעי, לא על ידי מלאך, אלא "לישועתך" דייקא.

¹ בראשית מ"ט, יח.

² הושע ב', טז-יח.

³ רות א', יב-יג.

⁴ תלמוד בבלי, תענית כג, ע"א: "תנו רבנן: פעם אחת יצא רוב אדר ולא ירדו גשמים. שלחו לחוני המעגל: 'התפלל וירדו גשמים!' התפלל ולא ירדו גשמים. עג עוגה ועמד בתוכה, כדרך שעשה חבקוק הנביא, שנאמר "על משמתי אעמדה ואתיצבה על מצור" וגו'. אמר לפניו: 'ריבונו של עולם! בניך שמו פניהם עלי, שאני כבן בית לפניך, נשבע אני בשמך הגדול שאיני זז מכאן עד שתרחם על בניך'. התחילו גשמים מנטפין".

⁵ רש"י, רות א', יג: "לשון 'אסור', 'כלוא' - כמו "עג עוגה ועמד בתוכה".

שמחה, כי מהמקום הכלוא הזה את לא יכולה לצאת ימינה, שמאלה, קדימה, אחורה. את יכולה לצאת רק לכיוון השמים. תמתחי קו, ממך לשמים.

כותב הרמח"ל:

המקנה תמיד בשמחה בלי צער.

כי המצטער - תמיד הוא ביוגון ואנחה וחושב שאין לו תרופה.

אבל מקנה אינו מצטער, כי הוא מקנה תמיד,

ואפילו אם יתמהמה - מחכה.

נמצא: התקנה מחיה אותו.

ומי שאינו מקנה - מיד מת. כך הוא כותב!

המקנה הוא ממש בוקע בקו תקנותו,

ועושה נקב וסדק לעלות תחת (עד) כפא הכבוד.⁶

איזה דבר מדהים! כל כך קל להגיד: "אנחנו כלואים!" כל כך קל לעמוד בתוך העיגול הזה ולדבר דיבורי ייאוש, כמו נעמי: "אין לי תקווה.. מה, אני אלד עוד ילדים? **העוד לי בנים במעי?**" מה, מחכה לי אהבה? מה, יש לי עתיד? יש לי המשך?" אישה שעומדת בתוך עיגול, ולידה - רות המדהימה הזו שלא מוכנה להיכנס לייאוש. כל הזמן מותחת קו של תקווה. רק עליה צריך לקרוא במתן תורה, כי אנשים מקבלי תורה חייבים להבין ששום דבר הוא לא בידיים אנושיות.

כל הזמן נעמי מחפשת גואל. כך קוראים במגילת רות לבן זוג: **גאל, גאל, גאל.**⁸ בעולם הקדום, גבר היה גואל. "את חייבת למצוא גואל. הוא יאכיל אותך ואת תהיי זוגית ובלעדית איתו אז אף אחד לא יוכל להתחיל איתך ולהטריד אותך". ורות - בחיים היא לא תגיד את המילה הזאת, "גואל". היא לא מחפשת גואל בשר ודם. רות יודעת שהאיש הוא לא גואלה של האישה. היא יודעת שיש רק גואל אחד בשמים. ואנחנו חוזרות לנבואת הנחמה מההפטרה: **ביום ההוא תקראי "אישי" ולא תקראי לי עוד "בעלי".** "אישי" זה מהקב"ה, שהוא הבעלים של העולם והוא מחליט הכל.

שנוכה לא לאבד תקווה! רק לצאת מהעיגול הזה שעגנו סביבנו, ולקוות.

בצוות העריכה: הדסה סאסי

"דפי הזהב" נגמרו לך מהר מדי? השיעור המלא יעזור.

בכל שבוע, הרבנית ימימה מזרחי כותבת לך שיעור שלם שיוצא מתוך פרשת השבוע ומביא לך מבט חדש על חייך ועל האתגרים הנשיים כיום.

לרגל חודש הספר העברי – מתנה!
בהצטרפות למנוי השנתי, קבלי ספר מספריית הרבנית ימימה מזרחי, לפי בחירתך

<https://parasha.org/signup> **כל הפרטים – כאן:**

וגם במס' 077-8066747 בין 09:00-15:00

⁶ רבי משה חיים לוצאטו, מאמר הקיווי.

⁷ רות א', יא.

⁸ למשל: רות ד', ד: "ואני אמרתי אגלה אונד לאמר קנה נגד הישבים ונגד זקני עמי אם תגאל גאל ואם לא יגאל הגידה לי ואדעה כי אין זולתך לגאול ואנכי אחריך ויאמר אנכי אגאל". וגם: רות ד', ו: "ויאמר הגאל לא אוכל לגאל לי פן אשחית את נחלתי גאל לך אתה את גאלתי כי לא אוכל לגאל". וגם: רות ד', יד: "ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוד ה' אשר לא השבית לך גאל היום ויקרא שמו בישראל."